

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Gjøvik, september 2022

Musikk i Innlandets innspill til Kunstnermelding

Vi takker for muligheten til å bidra med våre innspill til arbeidet med ny kunstnermelding.

Musikk i Innlandet er et samfunnsnyttig selskap som skal utvikle, produsere og formidle musikk på profesjonelt nivå i samarbeid med aktører i hele Innlandet fylke, nasjonalt og internasjonalt.

Musikk i Innlandet setter musikken på dagsordenen. Vi legger til rette for bedre utviklingsmuligheter for profesjonelle utøvere og styrker det kunstneriske samarbeidet. Vi samarbeider med mennesker og steder for å skape og formidle musikk som er inspirert av Innlandets erfaringer og historier. Vi kobler mennesker og kreativitet sammen der de er og løfter frem verdien, betydningen og virkningen av musikk.

1. Hva kan gjøres for å legge til rette for flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljø over hele landet?

Hva er de største utfordringene for at flere kunstnere og kulturarbeidere skal kunne bo og virke utenfor de største byene? Hvilken rolle kan institusjonene spille for økt tilgang til kulturarbeidsplasser og kompetansemiljøer?

For å gjennomføre et kulturløft som kommer hele landet til gode, mener vi den nye kunstnermeldingen må sette fokus på de gode kompetansemiljøene som allerede finnes over hele landet, og arbeide med å styrke og videreutvikle disse miljøene.

Det blir sentralt å styrke institusjonene for å legge til rette for flere kulturarbeidsplasser. Institusjonene er viktige arbeidsgivere for kunstnere. Institusjonene trenger en forutsigbar og robust økonomi og institusjonenes rammevilkår er avgjørende for å sikre og skape arbeidsplasser. En styrking av institusjonene åpner for muligheter til å jobbe med gode samarbeidsprosjekter og gir på den måten et større mangfold av kunstopplevelser i ulike lokalmiljøer.

Videre handler dette om at institusjoner har en viktig nettverksfunksjon og representerer sentrale faglige samlingspunkt. Institusjonene spiller en helt sentral rolle i å samle kompetanse. Ved å samle kompetanse økes aktivitetsnivået og i det aktivitetsnivået øker, vil behovet for variert arbeidskraft innen kulturlivet øke. Disse faktorene er gjensidig avhengig

av hverandre for å kunne legge til rette for flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljø over hele landet.

2. Hva kan gjøres for at kunstnere får rimelig betaling for arbeid, oppdrag, bruk og visning av verk?

Hva er de største utfordringene for å oppnå rimelig betaling for arbeid, oppdrag, bruk og visning av verk? Hva oppleves som de største kompetanseutfordringene ved det å drive egne virksomheter?

Vi mener først og fremst at det er behov for en anerkjennelse av kunstnerisk og kreativ kompetanse som forutsetning for og et bidrag til å løse samfunnets utfordringer.

En kunstermelding bør bidra til å styrke refleksjoner og holdninger rundt kunstens verdi og virke. Det er mange som fortsatt tenker at profesjonell kunst bør være et gratis gode for de som skulle ha ønske om å benytte seg av det. Dette krever en holdningsendring og en bredere forståelse både blant arrangører og publikum. For å imøtekomme dette må kommuner, fylkeskommuner og offentlige institusjoner være tydelig på at ingen betales under minstesats.

Dessuten mener vi det er vesentlig at kunnskapspolitikken føres i tråd med kunstpolitiske målsettinger og at utdanningsinstitusjoner tydeliggjør sin funksjon i å kommunisere verdien av kunst.

3. Hva kan gjøres for å bedre kunstneres tilgang til sosiale rettigheter?

Hva er de største utfordringene når det gjelder sosiale ordninger, inntektssikring og forsikring for frilansere og selvstendig næringsdrivende? Hva er den største utfordringen når det gjelder pensjonsopptjening og -sparing? Hva oppleves som de største hindrene for etablering og ansettelse i eget aksjeselskap?

Kunstermeldingen må legge til rette for å bedre og sikre at kunstnere oppnår de samme grunnleggende sosiale rettighetene som resten av befolkningen.

Frilansfeltet må sikres ordninger som legger til rette for trygge rammevilkår og sosiale rettigheter på lik linje med andre arbeidstakere.

Videre er det sentralt at oppdragsgivere i større grad er bevisst sitt arbeidsgiveransvar, og kompenserer økonomisk der det ikke er et ansettelsesforhold.

Vi mener at etablerte institusjoner og det offentlige bør legge bedre til rette for kompetansedeling blant kunstnere rundt trygderettigheter, sosiale rettigheter mm. Det er avgjørende at kunstnere har kunnskap om hvilke vurderinger en legger til grunn og hva som er riktig å kreve for oppdrag i ulike sammenhenger.

4. Hvordan sikre kunstnerisk frihet og ytringsfrihet?

Hvordan oppleves vilkårene for kunstnerisk frihet og ytringsfrihet?

Kulturfeltet er en arena for ytring. Avgjørende er derfor prinsippet om armlengdes avstand mellom kunstneriske valg og politiske føringer. Institusjoner må rigges på en måte som muliggjør dette og det må legges til rette for rammer som gjør at kunsten kan være fri også innenfor en institusjon.

Helt sentralt er det også at offentlige støtteordninger har som mål å opprettholde et mangfoldig kunstuttrykk på kunstens premisser, og at en der er bevisst på et godt representert mangfold og en hensiktsmessig rullering av beslutningstakere.

Videre er det et premiss i arbeidet med å sikre kunstnerisk frihet og ytringsfrihet, at en fører en koordinert kunst- og kunnskapspolitikk. De kunnskapspolitiske satsningene som preger skolen må i større grad bygge på kunstpolitiske målsettinger. Skolen skal åpne dører mot verden og framtida, sier opplæringsloven. Likevel blir ikke de praktiske-estetiske fagene i skolen - vår største kulturinstitusjon - prioritert. Vi etterlyser en bedre koordinert politisk satsning som adresserer barn og unges tilgang på kunst i grunnskolen og bidrar til at grunnskolen gir alle landets innbyggere et forhold til kunst og det å virke som kunstner.

I arbeidet med å sikre kunstnerisk frihet og ytringsfrihet vil alle institusjoner og det offentlige være viktige bidragsyttere for å bevisstgjøre samfunnet på betydningen av dette.

5. Hvordan sikre at kunstnerbefolkningen gjenspeiler vårt mangfoldige samfunn?

Hvordan oppleves mangfoldet i kunstnerbefolkningen i dag? Hvordan sikre at kunsten er relevant og representativ for alle?

Gjennom målrettet arbeid i utdanningsinstitusjoner vil en kunne sikre en mer mangfoldig rekruttering. I dette arbeidet er utdanningsinstitusjonene helt avgjørende og grunnskolens arena blir sentral der holdninger til og kunnskap om kunst dannes. Fellesarenaen som skolen utgjør, er avgjørende for å sikre felles referanserammer og like muligheter til å fortolke kunst og kulturuttrykk og til å velge kunstneryrket, uavhengig av økonomisk og sosial bakgrunn.

Et godt koordinert samspill mellom utdannings- og kunstinstitusjoner kan være med på å sikre mangfoldet. Kunstinstitusjoner må anerkjennes som viktige premissleverandører gjennom å skape prosjekter som representerer mangfoldigheten i samfunnet og i kunsten. Vi vil gjerne nevne spesielt Fargespill og Kulturhjerter på Lillehammer som vellykkede eksempler på måter å jobbe på.